

CIJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.60, u maloprodaji 18 f. pojedini broj. UGLASI imaju se uopravi lista trg Cuztoza 1.

HRVATSKI LIST

HRVATSKI LIST izl. 1 u nakladnoj tiskari JOSE KRMPOTIĆ u Puli, trg Cuztoza 1. Uredništvo: Sijanska ulica br. 24. Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rubriki piši se ne vraćaju

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

Godina III.

U Puli, subota 29. prosinca 1917.

Broj 890.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJESTAJ.

Beč, 28. (D. u.) Službeno se javlja: Istočno bojište:

Primirje.

Talijansko bojište:

Zapadno od Monte Asolone i istočno od Monte Solarolo bijahu odbijeni neprijateljski sunci.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJESTAJ.

Berlin, 28. prosinca. (D. u.) Iz velikog se glavnog stanja javlja:

Zapadno bojište.

Na pojedinim je mjestima fronte po danu prelazno oživjela bojna djelatnost. Na istočnoj obali Moze bje i kroz noć živahna. Istočno od Luneville privodeše izvidnički odjeli iz francuskih jaraka mnogo zarobljenika.

Istočno bojište

Ništa nova.

Macedonsko bojište:

Između Ohridskog i Prešpanskog jezera u luku Černe i na istočnoj obali Vardara djelomično povisana topnička djelatnost.

Talijansko bojište.

Kroz dan se uspela vatra na visoravni Asiago i na izbočini Tomba.

Prvi majstor glavnog sijela Ludendorff.

Iz Rusije.

Rusi ipak još ne napuštaju fronte. — Boljševici protiv Rostovu. — Vojni sud. — Kozaci smatrali su. — Boljševička tiskara. — Lenin vjeruje u svoopći mir. — Neuspjeli maksimalisti. — Polovica osade u Harbinu priključila boljševicima. — Nesposobnost za život Lenineve vlade.

Petrograd, 27. (D. u.) P. b. a. Središnja se je skupština zastupnika petrogradske posade bavila ispitivanjem međunarodnog položaja. Trocki je izjavio, da mora fronta ostati netaknuta tako dugo, dok se ne sklopi mir, i da mora petrogradska posada sudjelovati kod obrane ruske fronte i kod radničke i seljačke revolucije. Skupština je jednoglasno zaključila, da se bezodvlačno izasalju dijelovi petrogradske posade na one točke, na kojima to iziskuje potreba.

Grosni, 27. (D. u.) P. b. a. Kretanje četa vijeća pučkih povjerenika sa kavkasko fronte protiv Rostovu raste neprestano. Svaki dan prolaze kroz Grosni vlakovi sa vojnicima. Kozaci su pokušali, da na kolodvoru u Mineralnija vodi zaustave prevoz četa, određenih u Rostov. Pokušaj se je izjalovio.

Amsterdam, 25. Reuterov ured javlja sa danom 23. prosinca iz Petrograda: Petrogradsko vojno sudište počima svoju djelatnost dne 24. o. mj. Prva parnica, koja će se provodjati, bit će ona protiv onomadne uapšenoj grofici Paninovoj, jednoj od vodja kadetske stranke.

Petrograd, 27. (D. u.) P. b. a. Kozaci se nalaze u stanju demoralizacije. Čete se na fronti ustručavaju, da krenu protiv vladinih četa. Jedna je divizija, koja stoji kod Aleksandrovske, položila oružje. Druge su se pukovnije povels za njezinim primjerom.

Petrograd, 27. (D. u.) P. b. a. Velika je tiskara lista „Birževja Vjedomosti“ bila rekvirirana za potrebe centralnog odbora radničkih i vojničkih vijeća.

Kopenhagen, 27. (D. u.) „Sozialdemokrat“ ponavlja razgovor, kojeg je držao štokholmski zastupnik svog lista sa švedskim socijalističkim državnim zastupnikom Hoeglundom, koji se jučer vratio sa ovog puta u Petrograd. Hoeglund je kazao, da su vijesti antante o nemirima u Petrogradu posvema uhvaćene u zraku. Na isti je način krivo mnijenje, da članovi vlade nastupaju diktatorskom silom. Pučki da su povjerenici odgovorni eksekutivnom odboru, i svaki da ministar imade postrani kolegi, koji mora da je kod svih odluka sporazuman. Podlogu boljševičke vlade tvore gotovo dva milijuna vojnika, kaošto i gotovo sveukupno organizovano radništvo. Umjerene socijalističke

stranke raspolažu samo neznatnim brojem glasaova. O prilikama prehrane, kazao je Hoeglund, da je u gostionama naravno sve skupo, ali u suštini nije ništa draže, nego li u Štokholmu. Opskrba je živežem postala od veće važnosti, od kad su boljševici došli do vlasti. Znatne zalih živeža, koje su bile potajno držane, bile su otkrivene i razdijeljene. O mirovnim izgledim, vodilo je Hoeglund pred svojim odlaskom razgovor s Leninom. Lenin je o tome kazao, da on vidi, kako predstoji blizu sveopći mir. Narod su umorni od rata, Naivno da je, vjerovati u pobjedu antante, pa ni onda, kad bi se rat morao još godinu dana zvući. Sada da je nadošao psihološki trenutak za sveopći mir. Ne bude li taj sada sklopljen, imat će to tim gore posljedice za vlade.

Berlin, 27. (D. u.) „Petit Parisien“ javlja iz Jassyja 20. t. m., da tamošnji vodje maksimalista nijesu imali uspjeha, kad su htjeli nametnuti svoju vladu, već da su bili uapšeni zajedno sa sumnjiva 2 generala i generalnim stožerom.

London, 28. (D. u.) Reuterov ured doznaje sa mjerodavne strane: Od prilike polovica ruske posatke u Harbinu, koja broji 8000 momaka, priključila se je boljševicima.

Lugano, 27. (D. u.) „Secolo“ javlja iz Petrograda od dne 22. o. mj.: Krušni je podio bio u Rusiji ponovno snižen. Južne se pokrajine sustežu da pošalju ikakovo brašno u Petrograd. Nekoliko kozačkih i ukrajinskih pukovnija, koje su se učvrstile u južnim i zapadnim pokrajinama Rusije, izoliraju posvema one pokrajine, kojima vladaju boljševici, i omogućuju ovima samo minimalnu opskrbu materijalom. Uslijed toga moraju takodjer mnoge petrogradske i moskavske tvrtke, kojima nedostaje željeza i ugljena, da obustave posao, što poostreže kaizu bezposlenosti. Tako stupa posredno u popredje i novi politički momenat, koji, reč bi, značajno poriče sposobnost za život Lenineve vlade.

Carovo ručno pismo.

Beč, 24. (D. u.) Kako doznaje c. k. brz. dop. ured, upravo je car sljedeće Previšnje ručno pismo: „Dragi dr. frajher pl. Wimmer! Sa živahnim zadovoljstvom primio sam na znanje Vaš izvještaj o sjajnom uspjehu 7. austrijskog ratnog zajma, kojemu pridolazi baš u sadanjem trenutku osobito značenje. Bankama, štedionicama, društvima i zavodima za osiguranje, koji su se slavno iskazali i pri provedenju ovog zajma, te požrtvovanjem i patrijotskim oduševljenjem sudjelovali kod korekševanja, osobito pak svećenstvu i učiteljstvu, pa štampi, koja je za teških okolnosti s uspjehom podupirala ovu važnu akciju, pripada Moja carska hvala. Pred svima ali ide Moja hvala pučanstvu Austrije, koje je slijedilo moj poziv, i ponovno dokazalo svoju uvijek prokazanu vjernost caru i domovini. Uspjeh 7. ratnog zajma znači silan korak naprijed na putu do mira, za koji Ja od Svemogućeg molim za Svoje narode. Laksenburg, dne 22. prosinca 1917. Karlo v. r.

Francusko radništvo za mir.

Berlin, 27. (D. u.) Polag francuske štampe napao je zastupnik radničkog sindikata Merrheim u Cleamontu oštro na držanje „Confederation generale de Travail“ te je izjavio da su vlade alijiraca morale ići u Brest-Litovsk. Radnički stalež ne želi sudjelovati za diplomatskim stolom već unutar internacionale na mirovnim vijećanju. Ratne bi se štete morale naknaditi takodjer u istočnoj Prusiji na zajedničke troškove. Nekoliko pripadnika manjine, među kojima i Bourberon, zastupali su nazor Merrheima još odrečitiije. Ovi su ustali da brane politiku Trockog i Ljenina te su ih štitili od kleveta antantne štampe. Kratko prije svršetka kongresa uzeo je Merrheim još jedamput riječ te je izjavio, da većina francuskog radništva nema osjećaj, da politika konfederacije skrćuje rat. Manjina konfederacije traži na inat svim zaprijetkama dodir sa njemačkim radništvom, pošto je osvjedočena, da njemačko radništvo ne dijeli osjećaja i nagona njemačke vlade. I najmanja se nada za mir ne smije odbaciti. Merrheimov je govor bio prihvaćen sa velikim odobravanjem.

Pregovaranja o miru.

Beč, 27. (D. u.) C. k. brzopisni dopisni ured javlja iz Brest-Litovska: Vijećanja su se delegacija saveznika sa zastupnicima Rusije o specijalnim pitanjima nastavila i tijekom današnjeg dana. Vijećanja su međutim tako daleko došla, da se moralo uzeti u obzir kratko prekinuće pregovora, e bi se delegacijama, od kojih pojedine moraju da dodju u dodir sa domaćim vlastim, pružila za to prilika.

* **Važna zadaća Austro-Ugarske.** Pod tim naslovom piše „Neue Zürcher Zeitung“: Primamo ovaj dopis: Najstrašnije je optužbe podigao jugoslavenski jedari zastupnik u austrijskom parlamentu radi postupka, koji su austrijski Jugoslaveni, Srbi trpjeli navodno s austrijske strane. Ma kako važne i bile stvari, kojima su sad zaokupljene austrijska i ugarska vlada, ništa ne može da smanji važnost — a ja mislim nesamo moralno nego i političku — i dužnost najstrože istrage na temelju ove optužbe. Ne samo svi u inozemstvu, koji simpatizuju sa dvostrukom monarkijom, nego čitavo čovječanstvo imade pravo na tu istragu i upravo sad — i samo neprijatelji bi se Austrije mogli tomu radovati — jer upravo onaj, koji zabašuruje, jest onaj, koji se kompromituje. I upravo jer je to slučaj, imade samo jedan put: bezobzirno razjašnjenje pred čitavim svijetom, te ili kažnjenje onoga, kojega je zločinačka mašta ovdje iznijela bjesomučne bajke, ili — kazna. Takova bi kazna bila, kad bi optužba bila ma samo i djelomično opravdana, važnija negoli stečena bitka, da, negoli stečene bitke zajedno — jer ove ne bi ništa koristile — one ne bi vodile do plemenitog cilja buduće pomirbe i sporazumka u unutrašnjosti i prema izvana, za kojim teži Austrija, kad bi ta krivnja ostala nekažnjena. U svojim bi temeljima ostalo uskočebano carstvo, u kojemu vrijedi lozinka: iustitia fundamentum regnorum (pravednost temelj kraljevstva.)

* **Božićna zapovijed engleskog generala Haiga.** Reuter javlja iz Londona: General je Haig prigodom božićnih blagdana upravo na čete u Francuskoj dnevnu zapovijed, u kojoj se veli: „Izražavam vam svoju najdublju zahvalnost i srdačno udivljenje. Naše su pobjede i uspjesi bili veoma znatni te bi bili bez sumnje u savezu sa naprezanjima naših francuskih saveznika prije doveli do potpunih pobjede, da nije došlo do sloma ruske vlade i uslijed toga do rasula ruskih armada. Naša je sad zadaća, da ojačamo svoja srca i da se očeličimo za daljnja naprezanja. Ja gojim potpuno pouzdanje, da će nas ista sjajna hrabra i uzvišena odlučnost, koja se je tako jasno dosad pokazivala kod svakoga, potpomagali naredne godine, kako da podnašamo sve daljnje zahtjeve, koji će biti stavljeni na nas za obranu rodjenog ognjišta i domovine.“

* **Iz francuske komora.** Agence Havas saopćuje dne 27. prosinca: Pri svršetku interpellacione debate komora je prihvatila dnevni red o vladinoj politici prema Rusiji jednoglasno sa 383 glasa, koji odobrava izjavu vlade.

* **Stavnja godišta 1900.** Kako c. kr. brzopisni dopisni ured doznaje, kani se provesti stavnja mladića, rodjenih godine 1900. za vrijeme od 14. do 28. siječnja 1918. Oni, koji su rodjeni spomenute godine, imat će se po svoj prilici javiti za vrijeme od 2. do 9. siječnja 1918.

* **Iz Grčke.** Prema vijesti Agenzia Stefani iz Atene izjavio je grčki ministar rata Mihalokopulos u nekom razgovoru sa suradnikom lista „Athina“, da će biti zaključena sveopća mobilizacija. Grčki vojnici bjegunci iz Grčke, Francuske, Italije i Egipta, kao i oni, koji nijesu pridošli bili na stavnju, pozivaju se, da se stave do 23. siječnja bez kaznenih posljedica.

* **Iz Italije.** Kako brzojavljaju iz Lugana, javlja rimski službeni list raspust općinskog vijeća u Speziji radi loše upravne službe u Speziji i okolici, kao i radi sustavne otvorene opstrukcije općinskog vijeća protiv odredbama državnih vlasti i pomorskog zapovjedništva, tako da je često dolazilo do smetanja javnoga reda, a ugnijezdila se je bila ondje propaganda, pogibeljna po državu.

* **Turska i Bugarska.** Bugarska brzojavna agentura javlja iz Sofije sa danom 24. prosinca: Nadahnut iskrenom željom, da se učvrste susjedni i prijateljski odnosi između Bugarske i Turske, imenovao je ministar-predsjednik Raou-slavov povjerenstvo, kojemu je zadaća, da riješi pitanje glede mješovitog zemljišnog posjeda u okružju Drinopoljskom (Karagač), kako bi pripadnici obiju zemalja mogli iskoristavati svoj posjed na bugarsko-turskoj granici. I sa turske bje strane imenovano slično povjerenstvo. Oba su povjerenstva održala već više sjednica.

* **Rat na moru.** Wolffov ured javlja iz Berlina: Na sjevernom je bojištu bilo opet potopljeno 18.000 bruto-reg. tona.

* **Novo ministarstvo za socijalnu skrb.** Car je previšnjim ručnim pismom odredio, da se ustanovi novo ministarstvo za socijalnu skrb, i povjrio taj ured ministru dr. Viktoru Mataji.

* **Englezi i Francuzi na talijanskom bojištu.** Iza sloma su talijanske soške armade obećali Englezi i Francuzi svojim saveznicima bezodvlačnu pomoć. Ova pomoć nije stigla pravodobno, kako bi se spasila crta na Tagliamentu, ili kako bi se moglo barem prepriječiti pogibeljno po talijansku vojsku napredovanje središnjih vlasti u Alpama između Adiže i Plave. Sve do danas, izuzevši topničke pomoći pojedinih baterija, nijesu se niti Englezi niti Francuzi umiješali u bojeve u gornjoj Italiji, premda nije nikakova tajna, da zaista stoje jake čete zapadne antante na Plavi. Englezi su smješteni u niže brežuljasto ozemlje, pošto nijesu nikako priviknuti u rat u brdinama. Prema stiglih je vijestima vjerojatno, da koli Englezi toli Francuzi obavljaju iza talijanske fronte i redarstvenu službu. Broj ovih pripomoćnih četa, poslanih Italiji na raspolaganje, antantino novinstvo iz shvatljivih razloga veoma pretjerava.

* **Amerika i Rusija.** Reuterov ured javlja: Sa oblastvene se strane izjavlja, da diplomatski i gospodarski zastupnici udruženih država imaju nalog, da se ne umiješavaju u unutarnju politiku Rusije i da se drže najstrože neutralnosti napram različitim strankama. Depeša državnog odjela ističe, da se njemački agenti služe svakom prilikom, kako bi prikazali držanje Amerike napram boljševicima u slabom svjetlu te bi nahuškali narod protiv amerikaniskom poklissaru i osoblju poklissarstva u Petrogradu. Ovdje prevladava mišljenje, da će doskora izaći prava demokratska vlada iz sadašnjih nemira u Rusiji.

* **Česi i Talijanci.** Češko narodno vijeće u Parizu odaslalo je preko generalnog tajnika dr. Eduarda Beneša na predsjedništvo talijanske zastupničke kuće zahvalnu brzojavku za puzdravne riječi upravljene na češko-slovačku vojsku u francuskoj. Brzojavka govori o pobjedničkom slavju nad zajedničkim neprijateljem.

* **Mateo Bartoli umro.** Talijanske novine javljaju iz Binulle, da je umro bivši član Istarskog sabora narodni zastupnik Mateo Bartoli.

Političke vijesti.

Francuski list o boljševicima.

Svi holandski listovi saopćuju veoma senzacionalan članak časopisa „Mercure de France“ o otkrićima J. W. Bjenstocka o ruskoj političkoj policiji, poznatoj pod imenom „Ohrana“. Vijest „M. de France“ napisana je, načinom policijskih raporta, koje pišu agenti „Ohrane“, a tim baš dobiva upravo potpuni vjerodostojni značaj. Značajno jest, da se u toj vijesti govori također o boljševičkom sastanku u Pragu, o kojem se nedavno raspravljalo u austrijskom parlamentu. — „Mercure de France“ kaže doslovno: „Kao da sanja čovjek, kad čita o tom bezbroju fantastičkih spletkarenja, laži i podvala, provokacija, izdajstva, nasilja i zločina najraznijih vrsti. Najinteresantnije je ipak sudjelovanje maksimalista, boljševika, na tomu djelu nenavisti, nasilja i izdajstva. Burcev, veliki otkrivač zločinštava Ohrane, čijom je zaslugom bila ova organizacija sprovedena sa svijeta, računa, da je među agentima ruske političke policije bilo preko 75 posto ljudi pripadajućih boljševicima. — A imamo li pošli s boljševicima — veli Burcev — nikada ne znamo, stojimo li pred socijalnim revolucionarcem, ili pred prostim agentom Ohrane, ili možda obratno, jer razmjer vjerodostojnosti, da je to tajni agent jest 9:1. Policija je branila boljševike, pomagala je pojačavati ogranak njihovih pripadnika, kao da bi predviđala ulogu, koju će ta stranka jednom igrati u ruskoj revoluciji. Na čelu skupine, koja je imala za zadaću da raširi po Rusiji tajne tiskanice maksimalista, stajala su dva agenta Ohrane: Toršin i Blan-

dinski. Na kongresu maksimalista, održavanome god. 1912. u Pragu, bilo je 13 osoba, a od ovih 13 bilo 6 pripadnika političke policije, a od ovih 6 agenata policijskih, tri su sveopće poznati: Romanov, Blandinski i Malinovski. Baš tako, kaošto su se sve žice svih vojničkih izdajstva u Rusiji sastajale u rukama bivšeg ratnog ministra Suhomlinova, sve su provokacije vodile k Leninu i Zinovjevu. E bi si čitalac mogao predstaviti intimno sudjelovanje među političkom policijom — Ohranom i — frakcijom maksimalista, kazat ću slučaj Malinovskog, zastupnika oume. J. W. Bjenstock pak pripovijeda iznenadujuću historiju izbora Malinovskog, koji je onda bio podupiran sa strane Lenina, a istodobno sa strane tajne političke policije. Protivnik pri izborima bijaše nekakav Krilov, koji je međutim bio naglo dne 25. travnja uapšen i zatvoren kroz cijelo vrijeme izbora na izričiti nalog Ohrane. Tad se otkrilo, da je Malinovski bio kažnjen zatvorom radi provalne krađe. Ruski zakon zabranjuje osobama, koje su pred izborom bile radi tog prestupka kažnjene, da postanu zastupnikom. All sam je poglavica Ohrane u Moskvi brzojavio dne 26. listopada, da je Malinovski bio izabran, a sam je Malinovski primio brzojavnu čestitku od Lenina i njegove žene. Ova je historija lijepim dodatkom k poznatim činjenicama o boravku Lenina i Trockog u Podbabi, timviše zanimivom, što je i nehotice s nekoliko mjesta bila najedanput otkrivena.

Pravo samoodređivanja naroda i Crnci u Africi.

Na mirovnoj konferenciji u Brest Litovskom izjavio je dr. Kühlmann, da se pitanje plebiscita ne može uvažiti pogledom na kolonije. Međutim, kazao je zastupnik Njemačke, bilo bi to i suvišno, pošto su Crnci u Africi dokazali svojim sudjelovanjem u bojama na strani Njemaca, da pristanju uz Njemačku. Nećemo se upuštati u razglabanja o ovim izvodima. Nas interesira samo jedno, da je Njemačka vlada smatrala potrebnim, da svoj nazor o samoodređivanju Crnaca u Africi opravdava činjenicama i da kuća dokazati, zašto ne bi bilo umjestan plebiscit u kolonijama, dok se nije našlo shodnim, da se stanovište protiv samoodređivanja kulturnih naroda podupre ili kuša poduprijeti ikojim činjenicama. Ako njemački zastupnik osjeća, kako je labavo stanovište i protiv samoodređivanja naroda u kolonijama, da traži i navadja razloge i činjenice, krje govore protiv tome, to je stanovište protiv samoodređivanja naroda u našoj država upravo neodrživo. Kühlmann nam prikazuje stvar ovako: Bilo bi suvišno i pitati, da li afrikanski Crnci pristajaju uz njemačku vladu, pošto su svojim rodoljubnim držanjem tijekom rata već to dokazali, da su zadovoljni sa njemačkim gospodarstvom. Da ne bi bilo toga evidentnog dokaza, tumači Kühlmann boljševicima u Brest Litovskom, moglo bi se svakako zatražiti plebiscit također u Africi. Dr. Kühlmann opravdava svoje stanovište u pogledu na kolonije sa iznimnošću slučaja, kao da je kazao: pravo samoodređivanja naroda vrijedi doduše za Europu ali za Afriku, gospodo moja . . . I u očima je dr. Kühlmanna dakle nepravednost odricati kulturnim narodima u Europi pravo na samoodređivanje. On pristaje uz nazore boljševika, ali istodobno ih opominje, da se taj princip ne smije pretjeravati i širiti također na nekulturne narode, koji se nijesu razvili do izražaja narodne volje. Mi pitamo sada, da li ikoji državnik može naći izliku, koja bi bila kadra da obezkrjepi stanovište Jugoslavena? Ako se iz moralnoga stanovišta ne može odricati niti Crncima u Africi pravo samoodređivanja, kako se može odrići to jednom kulturnom narodu? Savjest čovjeka dr. Kühlmanna, njegov moralni osjećaj izbrbljali su se više negoli je to diplomata dr. Kühlmann želio. Mi konstatiramo da je logika morala i poštenja zanjela tako daleko njemačkog zastupnika, da se je zapleo u vlastitu predju te priznao narodima pravo na samoodređivanje. Zaletio se je diplomata, a ova je diplomatska pogriješka upravo melem za čovječanstvo. U Brest-Litovsku ustao je dr. Kühlmann u obranu načela samoodređivanja naroda i mi smo mu za to harni.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjedništva lučkog admiratata broj 360
od 27. prosinca 1917.

Posadno nadzorstvo nadpor. Deckner.
Lječničko nadzorstvo na N. V. u „Belona“;
linijski lječnički lječnik dr. Tschada.
Lječničko nadzorstvo u moravnoj bolnici:
Mor. Štop. lječnik dr. Kremer.

Domće vijesti.

Sabiranje za hrvatske škole. Budući da smo bili upitani, pismeno i usmeno, iz krugova nase uzorne momčadi ratne mornarice, o tobožnjim zabrani za sakupljanje, javljamo im, ravnania radi slijedeće: Sakupljanje milodara za hrvatske škole, nije a i nemože biti zabranjeno, ali od vajakada stoji, da svako sakupljanje na jednom ratnom brodu u bilo koju svrhu mora biti dozvoljeno od zapovjedništva dotičnoga broda. Takova naredba je posve razumljiva i opravdana, već i iz razloga, da se ne bi sabiralo za kakove stvari, koje bi bile naperene protiv naše države, a s druge strane, da se ne bi netko okoristio tom prigodom i ne dostavio novac odredjenoj svrsi. Oni požrtvovalni momci, koji žele dalje sakupljati, dostačno je, da se obrate odnosnom zapovjedništvu broda, te da izjave, da je to želja njihova i njihovih drugova. Nema dvojbe, da će zapovjedništvo, takovu humanitarnu stvar dozvoliti, jer sakupljanje za škole i prosvjetu, čine se smanjuje broj nepismenih ljudi, ne samo da je naša narodna korist, nego je i korist i ponos cijele naše austro-ugarske monarkije. Što se svojevoljnog milodara tiče, ne može sakupljanje biti nikako zabranjeno, u bilo koju korisnu svrhu. Svaki može poslati novac poštom, ili sam ga donijeti, ili umoliti druga ili prijatelja, da za njega položi darak na određeno mjesto, ide li to u korist plemenite svrhe. Ovoliko samo, na više-brojne upite, da udovoljimo onima, koji se neznaju snaći u sličnim prilikama, a mislimo, da nas je i naša momčad potpuno razumljela.

Za letarske učitelje. C. kr. požrtvovalno školsko vijeće za Istru u Opatiji, sporazumno sa pokrajinskom upravnom komisijom, brzojavno je naložilo c. kr. poreznim uredima dotično blagajni c. kr. glavnog carinskog ureda u Trstu, da isplate Istarskim učiteljima, dotično umirovljenim učiteljima i udovima jednomjesečnu plaću. Prema tome mogu učitelji primiti za mjesec januar dvostrukom plaću, te moraju na dobru otposlati biljevanu namiru.

Prevejane lije. U ulici Muzio, br. 73, nalazi se stan provijant-majstora Oreba. Neki su mudronje vrebali na priliku i čekali, dok nije nadošao za njih zgodan trenutak, te su nesmetano mogli prodrijeti u gore navedeni stan, kad se vlasnik nalazio na dopustu, te im uskoditi nije mogao. Pretražili su, prebacali, ugrabili i odnesli, što se odnesti dalo, a onda ih nestalo. Što su sve odnijeli, još se ustanoviti neda, jer se gospodar nije vratio. Znatizeljni smo, hoće li im policija, gdje je slučaj prijavljen, ući u trag, pa im onda oduzeti volju, da diraju u tuđe stvari.

Milodari za hrvatske škole u Pulli. Prigodom „Božićnice“ položeni su preko uprave našeg lista slijedeći doprinosi: Sakupljeno po našim uzornim omladincima gg. Josipu Ivešiću, Andrijinu, Antunu Slipčeviću i Božu Mezuliću u Premanturi K 641.—, s ovim popratnim riječima: Osjećajući potrebu naše narodne prosvjete, kao jedino sredstvo, koje nam može donijeti plodne koristi i sretne budućnosti, odazivljemo se i mi, radnički i poljodjelski stalež iz malog mjesta Premanture, te veselim srcem poklanjamo mali darak za našu narodnu tvrdjavu, ključ našoj zapuštenoj dječici: Cvata, rasla i napredovala, na korist i ponos našeg milog naroda i (Imena vrijednih darovatelja, objelodanit ćemo naknadu).

Sakupljeno po gosp. Marku Damiću u gostioni gosp. Vodačića K 95.—. Darovaše: po K 22.—: Šime Vodačić; po K 10.—: Miloš Andrijašević, Dinko Jeličić, Luka Rukavina; po K 6.—: Marko Damić; po K 5.—: Juraj Damić, Mijo Ajduk, Frane Bebić, Jerko Cukrov; po K 4.—: Ćiril Ivičević, Mijo Bartulović; po K 3.—: Mihočić, Ivan Popić, Pavao Popić.

Sakupljeno u veselom društvu na badnjeveče, u kući gosp. Gustava Butti K 43.—. Sakupljeno u veselom društvu kod obitelji gosp. Franja Galovića K 12.—.

Šalje preč. gosp. Luka Kirac, župnik, sad u Güntersdorfu K 10.—. Ukupno K 801.—; zadnji iskaz 32.476-30; sveukupno K 33.277-30. Hvala požrtvovalnim rodoljubima! Naprijed za naše škole!

Ispravak. Na 25. o. mj., među „Milodarima za hrvatske škole“ stoji, da je darovao gosp. Ambrozij Premate K 5.—, dočim je moralo stajati, da je darovao gosp. Ambrozij Remeta.

Prodaja ribe. U slučaju, da prisprije riba, prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu, imaju danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 5631.

Društvo prijatelja djece. Kako je poznato, radi se ovdje u Puli pod pokroviteljstvom supruge lučkog admirala, gospodje Juliske Fiedler, o osnovanju društva, koje si je stavilo za zadaću skrb za djecu. Odbor, koji već je preuzeo sve potrebite preradnje, u kojemu su gospodje Arenschki i Fucke, te gg. zemaljski sudbeni vijećnik Peručić i dr. Padovan pod predsjedanjem gđe. pl. Meyern-Hohenberg, kani podići dječji dom za dojenčad i sitnu djecu, kako bi se odovoljilo jednoj od najprečih potreba obzirom na skrb za djecu. O daljnjim će se ciljevima i nakanama toga humanitarnog društva na dobrobit siromašnijeg i oskudnijeg pučanstva za kratko vrijeme javiti. Upiti i dopisi neka se predbježno šalju na kojigod od spomenutih osoba privremenog odbora. Gospodja je Borri položila u korist ovoga društva 400 K. Imena će ostalih darovatelja biti doskora priopćena.

Zemaljska Upravna Komisija Markgrofije Istre saopćuje, da je ona upravila na presjedništvo ministarstva spomenicu, kojemu molit, da bi Istra jednako i pravedno bila uzeta u obzir kod razdijeljenja talijanskog ratnog plijena u Mletačkom području i to s obzirom na to, jer je Istra, budući u najužem ratnom teritoriju, neizmjenno mnogo morala trpjeti uslijed реквизиција, tako da dandanas u pokrajini nema ništa marve za radnju, ni najpotrebnijih ratarskih strojeva za obradivanje polja, ni sijena ni umjetnog gnoja, sumpora, sjemenja itd., a sva su prometna sredstva, potrebna za domaće gospodarstvo, реквизирана. Istarske se je zastupnike zamolilo, da bi molbu, predloženu tom spomenicom, kod centralnih krugova po mogućnosti poduprjeli.

Dopisi iz Istre.

Kanfanar. Božićna zabava i drvece u našoj školi napunili su nas veseljem i radošću za nastajne blagdane. Ne da se opisati društva bose djece kada su se vraćali kućama, sa cipelama na ramenima i sa ostalim mnogim darovima, što su ih primili. Kanfanar nije takvo šta nikada doživio. Sve je ispalo nad svako očekivanje. Pozornica zastori vrata, kostimi djece, sve se je priredilo ukusno i lahko, osobito zaslugom g. M. Irovec. Pjevanje, igra, tombola redalo se je jedno sa drugim skladno, naravno i veselo, a da nije niko imao ni časka, da se dugočasli. Školska je dvorana bila dupkom puna: 250 djece, što naše, što iz njemačke škole. Odaziv građanstva nije mogao biti veći, jer je sve nahrllilo i stislo se: najrazličitiije društvo u jedan skup bez razlike narodnosti, ni čina, ko da je zavladao na svjetu politički i socijalni mir, a da nije prestalo prosvjetno natjecanje. Bez pretjerivanja smijemo se mi kanfanarski Hrvati pohvaliti, da smo prodičili bogatstvo slovenske glazbe. Krasnoslovom i igrom izkazale su se učnice: Jelica Albanč, Danica Guštin i dječaci Križmanić Petar i Mazić Vladimir. Andjeljci i andjelice nastupile su jmllo i nevino. Kod tombole je imponirao najviše veliki prhut. Nikada ne ćemo zaboraviti g. vladinog povjerenika dr. A. Mrakovčića, koji se zauzima za škole i djecu, ko da im je i majka i otac. Spominjemo na koncu učiteljstvo, koje zapada zapravo najprvo mjesto i zasluga, te nas je ono baš iznenadilo. Prošla će nam nedjelja ostati u pameti kroz duge desetke godina, kao početak neprestanog prosvjetnog rada medju našim vrlim i razumnim pukom.

Još nešto o zabavi u Kanfanaru. Mi kanfanarski Hrvati moramo da čestitamo g. Stergaru Jakovu, upravitelju ove škole i gospodjici Mariel

Bajčić, ovdješnjoj učiteljici, što su nas zabavom prošle nedjelje iznenadili. Znali smo, da nešto u tišini pripremaju ali takvomu što slična nijesmo ni iz daleka pomišljali. Onaj naš tihi i ozbiljni gosp. učitelj, koga vidjesmo svaki dan polaziti kraj mas ne obazirući se ni na koga, gotovo mrk, uredio nam zabavu kakove mi nijesmo još vidjeli. Školska su djeca upravo majstarski odigrala svoje uloge, a deklamacija Jelice Albanč, izvabila je mnogome suzu na oko, a i Dragica je Guštin savršeno svoju igru izvela. Opće je mnijenje bez razlike narodnosti i stališa, da je ova „Božićna zabava“ ispala iznad svakog očekivanja. Našem zemljaku gosp. učitelju i gđjici učiteljici, kao što i školskoj dječji najlepša hvala na zabavi, i kličemo im: živili! — Kanfanarac.

Dnevne vijesti.

Česke novine ne omiiju u Inozemstvo. Kako javljaju „Nene Zürcher Zeitung“ ne puštaju od 16. rujna o. g. nijedne česke novine preko granice.

Četveronožni tajni savjetnik. „Jut. List“ donosi: U Japanu ne smije nitko doći u direktni saobraćaj s carem, ako nije barem barun. Četiri voila, koji su vozili po starom običaju pokojnog japanskog mikada na groblje, imenovani su prije toga barunima i dvorskim savjetnicima. Kad su izvršili svoju službu, dobili su doživotnu penziju i sada ove volovske smetnike dobro hrane u carskim stalama, a sluge, koji ih timare, moraju im davati sve propisane naslove. Mnogi će se Europejci namijati Japancima. Ali nema pravo, jer ovakove se stvari događaju često i u Europi, ako ovdje nemaju dvorski savjetnici četiri noge.

MALI OGLASNIK.

Sobu s pokućtvom traži se u šijanskoj ulici za 3 muske osobe. Ponude na upravo ovog lista.

Vreća suhog zelja, koja se je našla, a da zna, može je taj pridignuti kod redarstva.

Traži se stan sa dvije sobe, kuhinjom (po mogućnosti s točom malom sobicom) s vodom i plinom, za malu obitelj. Adresu položiti na upravo lista.

Traži se stan, mezanin ili 1. katu s 3 ili 4 sobe, i jakogradjenom konobom. Ponude na administraciju lista. 2—2

Pazin. Učiteljica prima na stan, preporanikinje i glumazijalke, koje imaju već hranu u dječjoj kuhinji. Za uvjete obratiti se na g. Anku Brnoblč, Pazin, Vila ex-Kerčić.

Politeama Ciscutti.

Danas u Subota

velike kinematografske predstave sa slijedećim rasporedom:

DOLIJAO

Detektivski film u 5 čina od Harry Plela, Esther Carena, Aruth Warlon i Bruno Eichgrün u glavnlm ulogama.

Početak: u 3, 4-30, i 6 sati popodne.

CIJENE za ovaj film: Ulaznica za parter i lože K 1—; lože K 2—; zatvoreno sjedalo 50 fil.; galerija 40 fil.

Samo za Pulu!

Samo za odrasle!

Na plodnoj Hani.

(Nastavak.)

Ivan je motrio sve to s nekakvim začudjenjem, sve je to bilo za nj nešto novo, nevidjeno i nečuvono. Nigdje nema ni kamena medjaša, ni zida, kojim bi polje bilo ogradjeno. Ta to mora onda biti sve vlasništvo jednog čovjeka, jer kako bi ti ljudi inače znali čija je koja livada, dokle li siže tvoja pšenica, ječam, bob?

Njegov mu je pratioc malo toga razjasnio. Ivan je bio u školama u gradu, naučio nešto nje-mački, ali nije mogao da nikako razumije, ono što mu je starosta nastojao da rastumači češki i njemački. Znao je jedino to, da je onaj zvonik tako dolje na lijevo Joščicki zvonik, i da su Moravičani ono selo, koje se bije. i nekoliko stotina metra pred njima.

Razmišljao je o svemu i svačemu, ili hoće rečeno o ničemu. On naime nije nikada znao razmišljati i misliti, već je uvijek nekako nepojmjivo

sanjao, i sav je svijet gledao kroz san. I sad je sanjao.

Sanjao je o staroj i novoj domovini, o životu, što ga ovdje čeka, sanjao je i o ovcama, što ih je morao da predade za papirnatu potvrdu, sanjao je i o Kati, s kojom je nekada ovcu čuvao, i koju ne će još dugo, a možda ni nikada više vidjeti. Sanjao je o onoj maloj barci, što ju je usidrenu ostavio u ubavoj „luki“, sanjao je o onim časovima, kad je mogao nesmetano da plovi dragom uz večernji svježi povjetarac, koji mu je nadimao jedro. Sanjao je o onoj krasnoj mladenačkoj ljubavi, kad je s bratom Tonom i prijateljem Vickom po cijele noći ribario, lutao kanaom u ladjici, natjecao se s „trmuntanom“ i onda u jutro sav moker od mreža, koja je oprao i rastegnuo u uvali, gladan, pospan i umoran od probdivene noći ukrao na svoja jaka pleća „kašetu“ ribe i ponesao u selo. A onda kako bi slatko znao zaspiti — ah davno je tomu, davno, koliko se od onda promijenilo, i ako je samo mjesec dana protekao.

Eto, uzeli mu brata u vojnike, a da nije bio ni 18. godinu navršio, otebi mu ovce, morao je

Iskaz

Do sad sakupljenih svota prigodom otvorenja hrvatske škole u Puli iz krugova ratne mornarice.

Njeg. V. brod „Viribus Unitis“	K 2000—
„Radezky“	1645—
Radnici c. i kr. arsenala	1609 40
C. i k. bolnica ratne mornarice	1466 90
Njeg. V. brod „Prinz Eugen“	1400—
„Stephanie“	1225 30
„Zrinyi“	1213—
„Erzh. Karl“	1175 30
„Krp. Erzh. Rudolf“	1042—
„Habsburg“	846 90
„Eh. Ferdinand Max“	840—
„Tegetthoff“	777 20
„Erzh. Franz Ferd.“	746 92
„Arpad“	713 30
Momčad vojarne ratne mornarice	710—
Njeg. Vel. brod „Teodo“	611—
„Gaa“	589—
„vent István“	408 60
„Babenberg“	393 80
„Custoza“	370 92
„Saída“	368—
„Bellona“	303—
„Erzh. Friedrich“	298 40
„Kaiser Max“	260—
„St. Georg“	242—
„Adria“	228—
„Leopard“	201—
Momčad sa radio-stanice u Puli	200—
Momčad sa „Fliegerkorps“	186—
Posada stanice „Kabala“	151—
Njeg. V. brod „Csepel“	135—
Momčad sa c. i kr. lučkog zapovjedništva	134—
Njeg. Vel. parobrod „XIV“	131—
Momčad bojne pošte ratne mornarice	120—
Nj. V. brod „Herkules“	117 92
Njeg. Vel. brod „Chamäleon“	114—
„parobrod „V.“	107—
Njeg. V. torpiljarka „71“	106 24
Momčad kod utemeljenja municije	102 60
Njeg. Vel. brod „Lussin“	100—
Oružnici i momčad ratne mornarice	96 20
Njeg. V. brod „Kaiserin Maria Theresia“	92—
Momčad provijantskog ureda	77—
Momčad u „Marinekasino“	72—
Momčad ronilačkog odjela	67—
Njeg. Vel. torpiljarka „88“	60—
„91“	53—
„brod „Pandur“	43—
„Reka“	40—
„Minerva“	39 20
Vatrogasci n c. i kr. arsenalu	33 50
Njeg. Vel. torpiljarka „83“	28—
„brod „Trabant“	25—
Kopnena ljetalačka stanica rat. mor.	25—
Momčad mornarskog odjeljenja u Beču	23—
Momčad parnih čamaca „18“ i „20“	22—
Njeg. Vel. torpiljarka „70“	20—
„torpiljarka „89“	20—
„brod „Pluto“	14—

ukupno kruna 23.700 60

C. k. redari u Puli . . . . . K 338—
 Bosanski vojnici u Puli . . . . . „ 180—
 C. k. poštanski namještenici u Puli . . . . . „ 131—
 Jugoslavenski željezničari u Puli . . . . . K 54—

Podupirajte Družbu!

da pusti ladjicu, mreže i Katu i Ja ode. Bez milosrdja okreće se to ko'lo sudbine, bez mi'osrdja!

Sad je ovdje. Mlad, bez iskustva, ta cijeti je svoj život samo prosnivao, nikada nije ništa mislio, nikad ništa na svoju ruku uradio. Otac na bojištu, stariji brat u vojništvu, a on sam ovdje s majkom i mladjom braćom.

Iz sanjarenja probudi ga opet glas tog nepoznatog čovjeka, koji je s njim išao, te mu pokazivao već prve kuće, kraj kojih su prolazili. Bili su već stupili na cestu, i došli do se'la.

Dakle to je novo prebivalište, nova domovina. Počekali su na kola, koja su imala svaki čas da stignu.

Kad su kola prolazila mjestancem, ve'iku su pozornost svuda uzbudila. Djeca, djevojke, mladići i žene, sve se to iz znatiželje a možda i iz samilosti uputio za ko'ima, koja su unšla s bje-guncima u prostrano dvorište, ogradjeno visokim zidom.

(Nastavit će se.)

Emisija dionica

Hrvatske poljodjelske banke dioničarskoga društva

Poziv na potpisivanje.

Na temelju ustanova čl. 8. i 9. društvenih pravila zaključilo je ravnateljstvo Hrvatske poljodjelske banke dioničarskoga društva povisiti dioničku glavnicu toga zavoda za K 1.000.000.—
to jest

od K 3.000.000.— na K 4.000.000.—

izdanjem novih

20.000 dionica **jedinica** po nominalnoj vrijednosti od K 50.— ili
2.000 „ **desetica** „ „ „ „ 500.—

i to uz ove uvjete:

1. **Potpisna cijena** za dionice **jedinice** iznosi K 50.—, a za dionice **desetice** K 800.— po komadu. Višak od K 30.—, odnosno K 300.— kod potpisne cijene naprama nominalnoj vrijednosti dotičnih dionica pripaja se po odbitku odnosnih troškova pričuvnoj glavnici zavoda.

2. Kod potpisivanja ima se odmah uplatiti cijela svota t. j. čitava kupovina za sve ubilježene dionice. Vrh dotičnih uplata izdavati će se potvrde.

3. Ove dionice sudjeluju na dobitku zavoda za g. 1918. pa će im prema tomu pripadati dividenda, koja teče počam od 1. siječnja 1918. Ostala će prava dotični dioničari moći izvršivati nakon što budu prema čl. 14. društvenih pravila upisani u knjigu dioničara.

4. Dionice glase na ime, pa će se ispostaviti i vlasnicima izručiti nakon zaključene ove emisije. Svaki potpisatelj treba da naznači **čitljivo i točno uz ime i prezime**, na koje bi imale njegove dionice glasiti, također svoje **zanimanje** te **poblizu adresu**, na koju će mu se dionice franko dostaviti.

5. Bude li subskripcijom prekoračen gore emitirani broj dionica, pridržaje si ravnateljstvo pravo slobodne dodjelbe dionica.

6. Budući da se ovom emisijom upotpunjuje dionička glavnica, koja je bila društvenim pravilima otprije propisana, predaje se i ova emisija, poput svih dojučasnih, slobodnoj javnoj subskripciji. U buduće pak pridržat će se pravo opcije svim sadanjim i ovim novim dioničarima za sve emisije, koje će iza ove slijediti.

7. Potpisivanje i uplaćivanje počima na 1. prosinca 1917. pa traje do 31. prosinca 1917.

8. Potpisivanje i uplaćivanje ovih dionica obavlja se na blagajni Hrvatske poljodjelske banke dioničarskoga društva u Zagrebu, kod njezinih podružnica na Rijeci i u Sarajevu, kod ispostave u Bribiru, Čabru i Hreljinu te kod svih hrvatskih seljačkih zadruga. Odnosni dopisi u uplatu mogu se i poštom slati na spomenute naslove.

U ZAGREBU, 29. studenoga 1917.

Ravnateljstvo

**Hrvatske poljodjelske banke
dioničarskoga društva.**